ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
YVES BOT
της 25ης Φεβρουαρίου 2016 [1]

Υπόθεση C-159/15

Franz Lesar
κατά
Beim Vorstand der Telekom Austria AG eingerichtetes Personalamt
[αίτηση του Verwaltungsgerichtshof (Αυστρία)

για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή — Κοινωνική πολιτική — Οδηγία 2000/78/ΕΚ — Ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία — Άρθρο 2, παράγραφοι 1 και 2, στοιχείο α′ — Άρθρο 6, παράγραφος 2 — Προσδιορισμός των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων των δημοσίων υπαλλήλων — Περίοδοι μαθητείας ή απασχολήσεως δυνάμει συμβάσεως για τις οποίες έπρεπε να καταβληθούν εισφορές υποχρεωτικής ασφαλίσεως — Αναγνώρισή τους — Αποκλεισμός τέτοιων περιόδων που διανύθηκαν πριν τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας»

1. Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 2, παράγραφοι 1 και 2, στοιχείο α′, καθώς και 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία [2].

2. Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του F. Lesar και του Beim Vorstand der Telekom Austria AG eingerichtetes Personalamt (γραφείου προσωπικού της διευθύνσεως της Telekom Austria AG, στο εξής: γραφείο προσωπικού), με αντικείμενο την άρνηση του τελευταίου να αναγνωρίσει, για τον υπολογισμό των συνταξιοδοτικών του δικαιωμάτων, τις περιόδους μαθητείας και εργασίας προ της αναλήψεως υπηρεσίας του F. Lesar τις οποίες ο ίδιος είχε διανύσει πριν τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας.

3. Με τις παρούσες προτάσεις, θα εισηγηθώ στο Δικαστήριο να εξετάσει την επίδικη εθνική κανονιστική ρύθμιση από τη σκοπιά του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2000/78 και όχι από τη σκοπιά του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής. Θα καταλήξω, στο τέλος της αναλύσεώς μου, στο συμπέρασμα ότι τα άρθρα 2, παράγραφοι 1 και 2, στοιχείο α′, καθώς και 6, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται σε εθνική κανονιστική ρύθμιση, όπως η επίδικη στη διαφορά της κύριας δίκης, η οποία αποκλείει την αναγνώριση των περιόδων μαθητείας και εργασίας που διένυσε δημόσιος υπάλληλος πριν από την ηλικία των 18 ετών προκειμένου για τη χορήγηση των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων και τον υπολογισμό του ποσού της συντάξεως γήρατός του, στον βαθμό που μια τέτοια εθνική ρύθμιση επιδιώκει να διασφαλίσει τον καθορισμό, στο πλαίσιο συνταξιοδοτικού συστήματος για δημόσιους υπαλλήλους, ενιαίας ηλικίας για ένταξη στο σύστημα αυτό καθώς και ενιαίας ηλικίας για τη χορήγηση συνταξιοδοτικών παροχών στο πλαίσιο του εν λόγω συστήματος.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — ΕΕ L 303, σ. 16.

I – **Το νομικό πλαίσιο**

A — *Η οδηγία 2000/78*

4. Κατά το άρθρο 1, σκοπός της οδηγίας 2000/78 είναι «η θέσπιση γενικού πλαισίου για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων, ειδικών αναγκών, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας, προκειμένου να υλοποιηθεί η αρχή της ίσης μεταχείρισης στα κράτη μέλη».

5. Το άρθρο 2 της οδηγίας αυτής ορίζει τα κάτωθι:

«1. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, η αρχή της ίσης μεταχείρισης σημαίνει την απουσία άμεσης ή έμμεσης διάκρισης για έναν από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 1.

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1:

α) συντρέχει άμεση διάκριση όταν, για έναν από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 1, ένα πρόσωπο υφίσταται μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν την οποία υφίσταται, υπέστη ή θα υφίστατο σε ανάλογη κατάσταση ένα άλλο πρόσωπο,

[...]».

6. Το άρθρο 6 της εν λόγω οδηγίας έχει ως εξής:

«1. Κατά παρέκκλιση εκ του άρθρου 2 παράγραφος 2, τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν ότι η λόγω ηλικίας διαφορετική μεταχείριση δεν συνιστά διάκριση εφόσον δικαιολογείται στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου αντικειμενικά και λογικά από έναν θεμιτό στόχο, ιδίως δε από θεμιτούς στόχους της πολιτικής στον τομέα της απασχόλησης, της αγοράς εργασίας και της επαγγελματικής κατάρτισης, και εφόσον τα μέσα επίτευξης του στόχου αυτού είναι πρόσφορα και αναγκαία.

Αυτή η διαφορετική μεταχείριση μπορεί ιδίως να περιλαμβάνει:

α) την καθιέρωση ειδικών συνθηκών για την πρόσβαση στην απασχόληση και την επαγγελματική κατάρτιση, για την απασχόληση και την εργασία, συμπεριλαμβανομένων των όρων απόλυσης και αμοιβής, για τους νέους, τους ηλικιωμένους και τους εργαζομένους που συντηρούν άλλα πρόσωπα, προκειμένου να ευνοείται η επαγγελματική τους ένταξη ή να εξασφαλίζεται η προστασία τους,

β) τον καθορισμό ελάχιστων όρων ηλικίας, επαγγελματικής εμπειρίας ή αρχαιότητας στην απασχόληση, για την πρόσβαση στην απασχόληση ή σε ορισμένα πλεονεκτήματα που συνδέονται με την απασχόληση,

[...]

2. Κατά παρέκκλιση εκ του άρθρου 2 παράγραφος 2, τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν ότι δεν συνιστά διάκριση λόγω ηλικίας, όσον αφορά τα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, ο καθορισμός ηλικίας για την ένταξη ή την αποδοχή σε παροχές συνταξιοδότησης ή αναπηρίας, συμπεριλαμβανομένου και του καθορισμού για τα καθεστώτα αυτά διαφορετικού ορίου ηλικίας για εργαζόμενους ή για ομάδες ή κατηγορίες εργαζομένων και της χρήσης στο πλαίσιο των συστημάτων αυτών κριτηρίων ηλικίας στους αναλογιστικούς υπολογισμούς, υπό τον όρο ότι αυτό δεν καταλήγει σε διακρίσεις λόγω φύλου.»

Β — *Το αυστριακό δίκαιο*

7. Τα άρθρα 53 και 54 του ομοσπονδιακού νόμου περί των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων των ομοσπονδιακών υπαλλήλων, των επιζώντων συζύγων τους και των μελών της οικογένειάς τους (νόμος περί συντάξεων του 1965) [Bundesgesetz über die Pensionsansprüche der Bundesbeamten, ihrer Hinterbliebenen und Angehörigen (Pensionsgesetz 1965)], της 18ης Νοεμβρίου 1965 [3], ως ίσχυαν κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης, είχαν ως εξής:

«Περίοδοι προ της αναλήψεως υπηρεσίας οι οποίες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό των μονάδων συντάξεως

Άρθρο 53

(1) Οι εξομοιούμενες περίοδοι είναι αυτές που απαριθμούνται στις παραγράφους 2 έως 4 εφόσον είναι προγενέστερες της ημερομηνίας ενάρξεως του χρόνου εργασίας σε ομοσπονδιακή υπηρεσία ο οποίος δύναται να ληφθεί υπόψη για τη σύνταξη. Οι περίοδοι αυτές αναγνωρίζονται διά συμψηφισμού.

(2) Αναγνωρίζονται οι εξής περίοδοι:

a) η περίοδος που διανύθηκε στο πλαίσιο υπηρεσιακής σχέσεως, σχέσεως επαγγελματικής καταρτίσεως ή άλλης εργασιακής σχέσεως με εργοδότη που διέπεται από το ημεδαπό δημόσιο δίκαιο,

[...]

h) η διάρκεια πλήρους κύκλου σπουδών που διανύθηκε [...] σε τεχνικό ή επαγγελματικό ίδρυμα μέσης βαθμίδας εκπαιδεύσεως, σε τεχνικό ή επαγγελματικό ίδρυμα ανώτερης βαθμίδας εκπαιδεύσεως, σε ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα ή σε συναφές εκπαιδευτικό ίδρυμα εφόσον έχει τηρηθεί η ελάχιστη διάρκεια σπουδών,

[...]

k) η περίοδος που διανύθηκε στο πλαίσιο σχέσεως επαγγελματικής επιμορφώσεως στον βαθμό που η επιμόρφωση αυτή αποτελούσε προαπαιτούμενο για την πρόσληψη του υπαλλήλου ή αν αυτή πραγματοποιήθηκε σε εργοδότη που διέπεται από το ημεδαπό δημόσιο δίκαιο,

l) η περίοδος απασχολήσεως που συνεπάγεται υποχρέωση καταβολής ασφαλιστικών εισφορών για σύνταξη κατά τις διατάξεις [του γενικού νόμου περί κοινωνικής ασφαλίσεως (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz), της 9ης Σεπτεμβρίου 1955 [4]], όπως εφαρμόζονται στις 31 Δεκεμβρίου 2004,

[...]

3 — *BGBl.* 340/1965, στο εξής: PG 1965.

4 — *BGBl.* 189/1955, στο εξής: ASVG.

Αποκλεισμός αναγνωρίσεως και παραίτηση

Άρθρο 54

[...]

(2) Δεν αναγνωρίζονται οι εξής εξομοιούμενες περίοδοι:

a) οι περίοδοι τις οποίες διένυσε ο υπάλληλος πριν συμπληρώσει την ηλικία των 18 ετών· ο περιορισμός αυτός δεν ισχύει για τις σύμφωνα με το άρθρο 53, παράγραφος 2, στοιχεία a, d, k και l, εξομοιούμενες περιόδους, εάν για τις περιόδους αυτές πρέπει να καταβληθεί ποσό "μεταφοράς" σύμφωνα με τις διατάξεις του δικαίου κοινωνικής ασφαλίσεως·

[...]

(5) Η παράγραφος 2, στοιχείο a, δεύτερο εδάφιο ισχύει μόνο για τους υπαλλήλους στους οποίους δεν εφαρμόζεται το άρθρο 88, παράγραφος 1 [...]».

8. Το άρθρο 88, παράγραφος 1, του PG 1965, ως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης, αφορά υπαλλήλους οι οποίοι ανέλαβαν υπηρεσία πριν από την 1η Μαΐου 1995 σε αυστριακό οργανισμό τοπικής αυτοδιοικήσεως και, από το χρονικό σημείο της αναλήψεως υπηρεσίας μέχρι το χρονικό σημείο της αποχωρήσεώς τους από την υπηρεσία, απασχολούνταν αδιαλείπτως στον εν λόγω αυστριακό οργανισμό τοπικής αυτοδιοικήσεως.

II – **Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα**

9. Ο F. Lesar γεννήθηκε στις 3 Ιουνίου 1949. Από τις 9 Σεπτεμβρίου 1963 έως τις 8 Μαρτίου 1967 (σε ηλικία μεταξύ 14 και 18 ετών), εργάστηκε στο πλαίσιο συμβάσεως μαθητείας στις ομοσπονδιακές ταχυδρομικές και τηλεγραφικές υπηρεσίες (Post- und Telegraphenverwaltung des Bundes). Στις 9 Μαρτίου 1967 προσελήφθη από την υπηρεσία αυτή ως συμβασιούχος εργαζόμενος. Παράλληλα με την εργασία του, φοίτησε, από τις 14 Σεπτεμβρίου 1967 έως τις 17 Φεβρουαρίου 1972, στο ομοσπονδιακό λύκειο για εργαζομένους. Την 1η Ιουλίου 1972, προσελήφθη στην υπηρεσία του Αυστριακού Ομοσπονδιακού Δημοσίου (Bund) ως συμβασιούχος εργαζόμενος με σχέση δημοσίου δικαίου.

10. Πριν από την πρόσληψή του ως δημοσίου υπαλλήλου ο F. Lesar κατέβαλλε ασφαλιστικές εισφορές στον συνταξιοδοτικό φορέα των εργαζομένων (Pensionsversicherungsanstalt der Angestellten, στο εξής: φορέας κοινωνικής ασφαλίσεως) καθ' όλη τη διάρκεια της συμβάσεως μαθητείας και της εργασιακής του σχέσεως, τούτο δε πριν ακόμα συμπληρώσει την ηλικία των 18 ετών.

11. Με απόφαση της 23ης Αυγούστου 1973 της διευθύνσεως των ταχυδρομικών και τηλεγραφικών υπηρεσιών της Στυρίας (Post- und Telegraphendirektion für Steiermark), αναγνωρίσθηκαν άνευ όρων υπέρ αυτού συνολικά πέντε έτη και δεκαπέντε ημέρες μεταξύ της συμπληρώσεως του 18ου έτους της ηλικίας του και της ημερομηνίας ενάρξεως της δημοσίου δικαίου υπηρεσιακής σχέσεώς του, ως προ της αναλήψεως υπηρεσίας περίοδοι που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων. Οι περίοδοι αυτές κατανέμονται ως εξής:

— σχέση εργασίας ως συμβασιούχος κατά το χρονικό διάστημα από τις 3 Ιουνίου 1967 έως τις 13 Σεπτεμβρίου 1967·

— φοίτηση στο ομοσπονδιακό λύκειο για εργαζομένους από τις 14 Σεπτεμβρίου 1967 έως τις 17 Φεβρουαρίου 1972, και

— σχέση εργασίας ως συμβασιούχος κατά το χρονικό διάστημα από την 1η Μαρτίου 1972 έως τις 30 Ιουνίου 1972.

12. Με απόφαση της 22ας Μαΐου 1974 ο φορέας κοινωνικής ασφαλίσεως αποφάσισε να εγκρίνει και να καταβάλει στο Ομοσπονδιακό Δημόσιο ποσό «μεταφοράς» για τις ως άνω αναγνωρισθείσες περιόδους που διανύθηκαν ως χρόνος συμβατικής εργασιακής σχέσεως μετά το 18ο έτος της ηλικίας του F. Lesar. Το ύψος του ποσού μεταφοράς ανερχόταν σε 4 785 αυστριακά σελίνια (ATS).

13. Με αποφάσεις της 28ης Μαρτίου 1974 και της 22ας Μαΐου 1974, ορίσθηκε για τον F. Lesar ποσό ύψους 33 160,05 ATS ως επιστροφή, μεταξύ άλλων, των συνταξιοδοτικών εισφορών που είχε καταβάλει κατά τη διάρκεια των περιόδων της μαθητείας και της συμβατικής εργασιακής σχέσεώς του πριν από το 18ο έτος της ηλικίας του.

14. Ο F. Lesar συνταξιοδοτήθηκε στις 31 Αυγούστου 2004. Στο πλαίσιο αυτό, το γραφείο προσωπικού καθόρισε το ποσό της συντάξεώς του λαμβάνοντας υπόψη τις αναγνωρισθείσες με την απόφαση της 23ης Αυγούστου 1973 προηγούμενες περιόδους.

15. Τον Αύγουστο του 2011 ο F. Lesar ζήτησε την αναγνώριση των περιόδων μαθητείας και των περιόδων απασχολήσεως οι οποίες είχαν διανυθεί πριν από τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας του, ως εξομοιούμενες συμπληρωματικές περιόδους. Το γραφείο προσωπικού απέρριψε την αίτηση αυτή με την από 23 Αυγούστου 2012 απόφασή του. Ο F. Lesar άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Verfassungsgerichtshof (συνταγματικού δικαστηρίου). Το δικαστήριο αυτό ωστόσο έκρινε εαυτό αναρμόδιο για την εκδίκαση της εν λόγω προσφυγής. Ο F. Lesar, ακολούθως, προσέφυγε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, στο οποίο υπέβαλε το ίδιο αίτημα.

16. Κατά το αιτούν δικαστήριο η απόρριψη της αιτήσεως δεν δικαιολογείται, καθώς μετά την έναρξη ισχύος της οδηγίας 2000/78, μεταβλήθηκε το νομικό καθεστώς. Υποστηρίζει ότι, εν προκειμένω, η άρνηση να αναγνωρισθούν οι περίοδοι μαθητείας και απασχολήσεως που διανύθηκαν πριν από τη συμπλήρωση της ηλικίας των 18 ετών ως περίοδοι προ της αναλήψεως υπηρεσίας συνιστά διαφορετική μεταχείριση λόγω ηλικίας, διερωτάται δε αν αυτή δικαιολογείται.

17. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Verwaltungsgerichtshof (διοικητικό δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχουν τα άρθρα 2, παράγραφοι 1 και 2, στοιχείο α′, και 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78 την έννοια ότι αντιτίθεται σε αυτά εθνική ρύθμιση —όπως η επίδικη στη διαφορά της κύριας δίκης— κατά την οποία, προκειμένου για τη σύνταξη συμβασιούχου δημοσίου υπαλλήλου, οι περίοδοι μαθητείας και οι περίοδοι συμβατικής εργασιακής σχέσεως με το Ομοσπονδιακό Δημόσιο πριν ο ενδιαφερόμενος αποκτήσει την ιδιότητα του δημοσίου υπαλλήλου, για τις οποίες έπρεπε να καταβληθούν εισφορές υποχρεωτικής ασφαλίσεως στον οργανισμό ασφαλίσεως γήρατος,

α) αναγνωρίζονται ως προ της αναλήψεως υπηρεσίας περίοδοι που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, εφόσον είναι μεταγενέστερες της συμπληρώσεως του 18ου έτους της ηλικίας του ενδιαφερομένου, οπότε στο Ομοσπονδιακό Δημόσιο καταβάλλεται στην περίπτωση αυτή, κατ' εφαρμογή του δικαίου των κοινωνικών ασφαλίσεων, ποσό "μεταφοράς" από τον φορέα κοινωνικής ασφαλίσεως για την αναγνώριση των περιόδων αυτών, ενώ, αντιθέτως,

β) δεν αναγνωρίζονται για τον υπολογισμό των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων του δημοσίου υπαλλήλου όταν ο ενδιαφερόμενος τις είχε συμπληρώσει πριν από την ηλικία των 18 ετών, οπότε ο φορέας κοινωνικής ασφαλίσεως δεν υποχρεούται να καταβάλει για τις περιόδους αυτές ποσό "μεταφοράς" στο Ομοσπονδιακό Δημόσιο και επιστρέφονται στον ασφαλισμένο οι εισφορές για την ασφάλιση συντάξεως, ιδίως εάν ληφθεί υπόψη ότι στην περίπτωση επιβαλλόμενης από το δίκαιο της Ένωσης μεταγενέστερης αναγνωρίσεως των περιόδων αυτών θα υφίστατο, αφενός,

δυνατότητα του φορέα κοινωνικής ασφαλίσεως να αναζητήσει από τον υπάλληλο το ποσόν των επιστραφεισών εισφορών και, αφετέρου, ενδεχόμενο μεταγενέστερης γενέσεως υποχρεώσεως του φορέα κοινωνικής ασφαλίσεως να καταβάλει ποσό "μεταφοράς" στο Ομοσπονδιακό Δημόσιο;»

III – **Ανάλυση**

18. Στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Felber (C-529/13, EU:C:2015:20) ζητήθηκε από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν τα άρθρα 2, παράγραφοι 1 και 2, στοιχείο α′, και 6, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2000/78 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση η οποία αποκλείει την αναγνώριση του χρόνου σπουδών του δημοσίου υπαλλήλου πριν από την ηλικία των 18 ετών για τη χορήγηση των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων και τον υπολογισμό του ποσού της συντάξεώς του, ενώ ο χρόνος αυτός αναγνωρίζεται όταν διανυθεί μετά την ηλικία αυτή.

19. Καταρχάς, το Δικαστήριο έκρινε ότι, αποκλείοντας, για τον υπολογισμό της συντάξεως αυτής, από ορισμένους υπαλλήλους το ευεργέτημα αναγνωρίσεως του χρόνου σπουδών που διανύθηκε πριν από την ηλικία των 18 ετών, το άρθρο 54, παράγραφος 2, στοιχείο a, του PG 1965 επηρεάζει τους όρους αμοιβής των υπαλλήλων αυτών, κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο γ′, της οδηγίας 2000/78. Επομένως, η οδηγία αυτή έχει εφαρμογή στην περίπτωση εκείνης της υποθέσεως.

20. Συναφώς, το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2000/78 πρέπει να νοηθεί, υπό το πρίσμα του άρθρου 3, παράγραφοι 1, στοιχείο γ′, και 3, της οδηγίας αυτής, σε συνδυασμό με την αιτιολογική της σκέψη 13, ως μη καλύπτον τα συστήματα κοινωνικής ασφαλίσεως και κοινωνικής προστασίας των οποίων τα πλεονεκτήματα δεν εξομοιούνται με αμοιβή, κατά την έννοια που δόθηκε στον ορισμό αυτό για την εφαρμογή του άρθρου 157, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ[5]. Υπενθύμισε επίσης ότι ως «αμοιβή», κατά την έννοια του άρθρου 157, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, λογίζονται όλα τα οφέλη σε χρήμα ή σε είδος, παρόντα ή μέλλοντα, εφόσον καταβάλλονται, έστω και εμμέσως, από τον εργοδότη στον εργαζόμενο, λόγω της εργασίας του τελευταίου[6].

21. Στην εν λόγω υπόθεση ετίθετο το ζήτημα της μη αναγνωρίσεως, για τον υπολογισμό των μονάδων συντάξεως, του χρόνου σπουδών που διένυσε ο G. Felber πριν από την ηλικία των 18 ετών και πριν να αναλάβει υπηρεσία στο Ομοσπονδιακό Δημόσιο. Είχε γίνει δεκτό ότι το ποσό της συντάξεως εξαρτάται από τις περιόδους υπηρεσίας και τις εξομοιούμενες περιόδους καθώς και από τις αποδοχές που ελάμβανε ο δημόσιος υπάλληλος και ότι η σύνταξη συνιστά μελλοντική εις χρήμα παροχή, καταβαλλόμενη από τον εργοδότη στους υπαλλήλους του, ως άμεση συνέπεια της σχέσεως εργασίας τους. Συγκεκριμένα, η σύνταξη αυτή λογίζεται, στο εθνικό δίκαιο, ως αμοιβή η οποία εξακολουθεί να καταβάλλεται στο πλαίσιο της υπηρεσιακής σχέσεως η οποία διαρκεί μετά την έναρξη της καταβολής της συντάξεως στον υπάλληλο. Βάσει αυτού, η εν λόγω σύνταξη συνιστά αμοιβή κατά το άρθρο 157, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ.[7].

22. Δεύτερον, το Δικαστήριο έκρινε ότι η επίδικη εθνική ρύθμιση θεσπίζει διαφορετική μεταχείριση αναλόγως της ηλικίας των ενδιαφερομένων, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφοι 1 και 2, στοιχείο α′, της οδηγίας 2000/78[8].

23. Τρίτον, το Δικαστήριο εξέτασε εάν αυτή η διαφορετική μεταχείριση δικαιολογείται, ενδεχομένως, υπό το πρίσμα του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78.

5 — Απόφαση Felber (C-529/13, EU:C:2015:20, σκέψη 20 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

6 — Απόφαση Felber (C-529/13, EU:C:2015:20, σκέψη 21 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

7 — Απόφαση Felber (C-529/13, EU:C:2015:20, σκέψη 23).

8 — Απόφαση Felber (C-529/13, EU:C:2015:20, σκέψεις 25 έως 27).

24. Το Δικαστήριο, καταρχάς, έκρινε ότι η αναγνώριση των προ της αναλήψεως υπηρεσίας του υπαλλήλου περιόδων τις οποίες διένυσε εκτός της υπηρεσιακής σχέσεως είναι παρέκκλιση εισαχθείσα για να μην τίθενται σε δυσμενή θέση, από απόψεως κτήσεως συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, οι υπάλληλοι οι οποίοι, πριν από την ανάληψη της υπηρεσίας στο Ομοσπονδιακό Δημόσιο, ολοκλήρωσαν τριτοβάθμια εκπαίδευση σε σχέση με αυτούς των οποίων η πρόσληψη δεν εξαρτάται από καμία προϋπόθεση ιδιαίτερης καταρτίσεως και οι οποίοι, κατά συνέπεια, μπόρεσαν να αναλάβουν υπηρεσία στο Ομοσπονδιακό Δημόσιο από την ηλικία των 18 ετών. Επομένως, οι κανόνες του καθεστώτος συντάξεων των υπαλλήλων έχουν θεσπισθεί ούτως ώστε η συνολική σταδιοδρομία που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του ποσού της συντάξεως να ανάγεται έως το ελάχιστο όριο ηλικίας που απαιτείται για τον διορισμό δημοσίου υπαλλήλου. Η επίμαχη εθνική ρύθμιση αποσκοπεί στον ενιαίο υπολογισμό της ημερομηνίας ενάρξεως καταβολής εισφορών στο συνταξιοδοτικό καθεστώς και, συνεπώς, στη διατήρηση ενιαίας ηλικίας συνταξιοδοτήσεως. Στο πλαίσιο αυτό, ο αποκλεισμός της αναγνωρίσεως των περιόδων σχολικής εκπαιδεύσεως που έχουν διανυθεί πριν από την ηλικία των 18 ετών δικαιολογείται από το γεγονός ότι ο ενδιαφερόμενος δεν ασκεί κατ' αρχήν, κατά τη διάρκεια των περιόδων αυτών, καμία αμειβόμενη δραστηριότητα δημιουργούσα υποχρέωση καταβολής εισφορών σε συνταξιοδοτικό καθεστώς [9].

25. Κατά το Δικαστήριο, συνιστά θεμιτό σκοπό της πολιτικής απασχολήσεως ο σκοπός με τον οποίο επιδιώκεται η τήρηση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως όλων των εργαζομένων δεδομένου τομέα και αφορά ένα ουσιώδες στοιχείο της σχέσεως εργασίας τους, όπως η συνταξιοδότηση [10].

26. Το Δικαστήριο, ακολούθως, εξακρίβωσε, όπως απαιτεί το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78, αν τα μέτρα που έχουν θεσπισθεί για την επίτευξη του εν λόγω σκοπού είναι πρόσφορα και αναγκαία.

27. Αφενός, όσον αφορά τον πρόσφορο χαρακτήρα του άρθρου 54, παράγραφος 2, στοιχείο a, του PG 1965, το Δικαστήριο επισήμανε ότι η ελάχιστη ηλικία προσλήψεως στον δημόσιο τομέα έχει καθοριστεί στα 18 έτη και, επομένως, ένας δημόσιος υπάλληλος μπορεί να υπαχθεί στο συνταξιοδοτικό καθεστώς των υπαλλήλων και να καταβάλλει εισφορές στο καθεστώς αυτό μόνο μετά τη συμπλήρωση της ηλικίας αυτής [11]. Κατά συνέπεια, ο αποκλεισμός, δυνάμει της διατάξεως αυτής, της αναγνωρίσεως των περιόδων σχολικής εκπαιδεύσεως που έχουν διανυθεί πριν από την ηλικία των 18 ετών είναι, κατά το Δικαστήριο, πρόσφορος προς επίτευξη του θεμιτού σκοπού που συνίσταται στην υιοθέτηση πολιτικής απασχολήσεως επιτρέπουσας σε όλους τους υπαγομένους στο συνταξιοδοτικό καθεστώς των δημοσίων υπαλλήλων την έναρξη καταβολής εισφορών στην ίδια ηλικία, την κτήση πλήρους συνταξιοδοτικού δικαιώματος και, επομένως, στη διασφάλιση της ίσης μεταχειρίσεως των υπαλλήλων [12].

28. Αφετέρου, όσον αφορά το ζήτημα αν η επίδικη εθνική ρύθμιση βαίνει πέραν αυτού που είναι αναγκαίο προς επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, το Δικαστήριο επισήμανε ότι το υποβληθέν στο πλαίσιο της διαφοράς ερώτημα δεν αφορούσε την αναγνώριση των περιόδων απασχολήσεως, όπως στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Hütter (C-88/08, EU:C:2009:381), αλλά μόνον των περιόδων καταρτίσεως σε τεχνικό ή επαγγελματικό ίδρυμα μέσης ή ανώτερης βαθμίδας εκπαιδεύσεως [13].

9 — Απόφαση Felber (C-529/13, EU:C:2015:20, σκέψη 31).

10 — Απόφαση Felber (C-529/13, EU:C:2015:20, σκέψη 32).

11 — Απόφαση Felber (C-529/13, EU:C:2015:20, σκέψη 34).

12 — Απόφαση Felber (C-529/13, EU:C:2015:20, σκέψη 35).

13 — Απόφαση Felber (C-529/13, EU:C:2015:20, σκέψη 36).

29. Συναφώς, το Δικαστήριο έκρινε ότι η επίδικη εθνική ρύθμιση έχει συνοχή από απόψεως της προβληθείσας από το αιτούν δικαστήριο δικαιολογίας, ήτοι αποκλείει από τον υπολογισμό της συντάξεως τις περιόδους κατά τις οποίες ο ενδιαφερόμενος δεν καταβάλλει εισφορές στο συνταξιοδοτικό καθεστώς[14]. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι μέτρο όπως το προβλεπόμενο στο άρθρο 54, παράγραφος 2, στοιχείο a, του PG 1965 είναι πρόσφορο προς επίτευξη των σκοπών που ελήφθησαν υπόψη και δεν βαίνει πέραν αυτού που είναι αναγκαίο προς επίτευξη των εν λόγω σκοπών[15].

30. Στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως, το αιτούν δικαστήριο διατύπωσε το προδικαστικό ερώτημά του έτσι ώστε το Δικαστήριο να διευκρινίσει, κατ' ουσίαν, αν το συμπέρασμα αυτό μπορεί να ισχύει και για τις περιόδους μαθητείας και για τις περιόδους εργασίας που έχει διανύσει ένας συμβασιούχος υπάλληλος ο οποίος ήταν στην υπηρεσία του Ομοσπονδιακού Δημοσίου πριν συμπληρώσει την ηλικία των 18 ετών. Με άλλα λόγια, επιθυμεί να διευκρινισθεί αν τα άρθρα 2, παράγραφοι 1 και 2, στοιχείο α', καθώς και 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78 απαγορεύουν ή όχι εθνική κανονιστική ρύθμιση βάσει της οποίας οι περίοδοι μαθητείας και οι περίοδοι συμβατικής εργασιακής σχέσεως με το Ομοσπονδιακό Δημόσιο δεν αναγνωρίζονται για τον υπολογισμό των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων δημοσίου υπαλλήλου εφόσον ο ενδιαφερόμενος διένυσε τις περιόδους αυτές πριν τη συμπλήρωση της ηλικίας των 18 ετών.

31. Επισημαίνω, ευθύς εξαρχής, ότι, μολονότι ερωτήθηκε για τη δικαιολόγηση της εθνικής αυτής ρυθμίσεως υπό το πρίσμα της παραγράφου 1 ή της παραγράφου 2 του άρθρου 6 της οδηγίας 2000/78, το Δικαστήριο επέλεξε, με την απόφασή του Felber (C-529/13, EU:C:2015:20), να περιορίσει την εξέτασή του υπό το πρίσμα μόνο της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού. Αυτό βεβαίως εξηγεί γιατί, με το ερώτημα που διατύπωσε στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως, το αιτούν δικαστήριο δεν έκανε μνεία της παραγράφου 2 του εν λόγω άρθρου.

32. Ωστόσο, η υπό κρίση υπόθεση πιθανότατα πρέπει να εξεταστεί ακριβώς υπό το πρίσμα του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2000/78.

33. Υπενθυμίζω, συναφώς, ότι, έστω και αν το αιτούν δικαστήριο περιόρισε το ερώτημά του στην ερμηνεία του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, το γεγονός αυτό δεν εμποδίζει το Δικαστήριο να του παράσχει όλα τα στοιχεία ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης που μπορεί να του είναι χρήσιμα για την εκδίκαση της υποθέσεως της οποίας έχει επιληφθεί, ασχέτως του αν το αιτούν δικαστήριο έχει κάνει σχετική μνεία κατά τη διατύπωση του ερωτήματός του[16].

34. Επισημαίνω επίσης ότι, στις γραπτές της παρατηρήσεις, η Αυστριακή Κυβέρνηση υποστήριξε ότι η επίδικη διαφορετική μεταχείριση δικαιολογείται όχι μόνον υπό το πρίσμα του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78, αλλά επίσης υπό το πρίσμα του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής. Όλοι οι διάδικοι, εξάλλου, κλήθηκαν από το Δικαστήριο να λάβουν θέση κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση επί της ερμηνείας και της δυνατότητας εφαρμογής, εν προκειμένω, της τελευταίας αυτής διατάξεως.

35. Κατά τη γνώμη μου, δεν είναι σκόπιμο να εξεταστεί η επίδικη εθνική ρύθμιση κατά προτεραιότητα υπό το πρίσμα του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78 στον βαθμό που ο σκοπός της ρυθμίσεως αυτής είναι ακριβώς ο ίδιος με τον σκοπό που το άρθρο 6, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας επιτρέπει στα κράτη μέλη να επιδιώκουν, δηλαδή τον καθορισμό, για τα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφαλίσεως, ηλικίας για την ένταξη ή τη δυνατότητα χορηγήσεως συνταξιοδοτικών παροχών ή παροχών αναπηρίας.

14 — Απόφαση Felber (C-529/13, EU:C:2015:20, σκέψη 37).

15 — Απόφαση Felber (C-529/13, EU:C:2015:20, σκέψη 39).

16 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση HK Danmark (C-476/11, EU:C:2013:590, σκέψη 56 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

36. Ακριβώς στον σκοπό αυτόν αναφέρεται το Δικαστήριο με την απόφασή του Felber (C-529/13, EU:C:2015:20) όταν κρίνει ότι η επίδικη εθνική ρύθμιση είναι πρόσφορη προς επίτευξη του θεμιτού σκοπού που συνίσταται στην υιοθέτηση πολιτικής απασχολήσεως επιτρέπουσας σε όλους τους υπαγομένους στο συνταξιοδοτικό καθεστώς των δημοσίων υπαλλήλων την έναρξη καταβολής εισφορών στην ίδια ηλικία, την κτήση πλήρους συνταξιοδοτικού δικαιώματος και, επομένως, στη διασφάλιση της ίσης μεταχειρίσεως των υπαλλήλων [17].

37. Όπως η Αυστριακή Κυβέρνηση κατέδειξε, η επίδικη εθνική ρύθμιση αποκλείει την αναγνώριση των περιόδων μαθητείας ή εργασίας πριν από τη συμπλήρωση της ηλικίας των 18 ετών ακριβώς με σκοπό να υπολογίζεται ενιαία η ημερομηνία ενάρξεως καταβολής εισφορών στο συνταξιοδοτικό καθεστώς των δημοσίων υπαλλήλων και, συνεπώς, να διατηρείται ενιαία ηλικία συνταξιοδοτήσεως. Μια τέτοια κανονιστική ρύθμιση είναι επομένως έκφραση της ελευθερίας την οποία διαθέτουν τα κράτη μέλη, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2000/78, να καθορίζουν, για τα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφαλίσεως, την ηλικία για την ένταξη σε συνταξιοδοτικό σύστημα των δημοσίων υπαλλήλων ή για τη δυνατότητα χορηγήσεως συνταξιοδοτικών παροχών στο πλαίσιο του συστήματος αυτού. Εξάλλου, το γράμμα της διατάξεως αυτής είναι αυτό που επιτρέπει στα κράτη μέλη όχι μόνο να καθορίζουν διαφορετικές ηλικίες για εργαζομένους ή ομάδες ή κατηγορίες εργαζομένων, αλλά επίσης να υιοθετούν μέτρα κατάλληλα να διασφαλίζουν, στο πλαίσιο επαγγελματικού συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως, ενιαία ηλικία για την ένταξη σε συνταξιοδοτικό σύστημα ή τη χορήγηση συνταξιοδοτικών παροχών ή παροχών αναπηρίας.

38. Στις αποφάσεις του HK Danmark (C-476/11, EU:C:2013:590) και Dansk Jurist- og Økonomforbund (C-546/11, EU:C:2013:603), το Δικαστήριο έκρινε ότι, δεδομένου ότι το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2000/78 επιτρέπει στα κράτη μέλη να προβλέπουν εξαίρεση από την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ηλικίας, η διάταξη αυτή πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικώς [18].

39. Κατά το Δικαστήριο, ερμηνεία του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2000/78 υπό την έννοια ότι η διάταξη αυτή μπορεί να εφαρμοστεί σε κάθε τύπου επαγγελματικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως θα είχε ως αποτέλεσμα τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της, παρά το γεγονός ότι η εν λόγω διάταξη πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικώς [19].

40. Κατά συνέπεια, το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2000/78 έχει εφαρμογή μόνο ως προς τα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφαλίσεως που καλύπτουν τους κινδύνους γήρατος και αναπηρίας [20]. Εξάλλου, στο πεδίο εφαρμογής της διατάξεως αυτής δεν μπορούν να περιληφθούν όλα τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν επαγγελματικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως το οποίο καλύπτει τέτοιους κινδύνους, αλλά μόνο τα ρητώς μνημονευόμενα σε αυτήν [21].

41. Συνεπώς, προκειμένου να εξακριβωθεί αν ένα εθνικό μέτρο εμπίπτει στην εξαίρεση που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2000/78, επιβάλλεται να διαπιστωθεί, αφενός, αν εντάσσεται στο πλαίσιο επαγγελματικού συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως που καλύπτει τον κίνδυνο γήρατος ή αναπηρίας και, αφετέρου, αν εμπίπτει στις περιπτώσεις που αναφέρονται στη διάταξη αυτή, δηλαδή αν αφορά τον «καθορισμό […] ηλικίας για την ένταξη ή την αποδοχή σε παροχές συνταξιοδότησης ή αναπηρίας», συμπεριλαμβανομένης της «χρήσης [...] κριτηρίων ηλικίας στους αναλογιστικούς υπολογισμούς».

42. Όπως και η Αυστριακή Κυβέρνηση, φρονώ ότι οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2000/78 πληρούνται εν προκειμένω.

17 — Απόφαση Felber (C-529/13, EU:C:2015:20, σκέψη 35).

18 — Αποφάσεις HK Danmark (C-476/11, EU:C:2013:590, σκέψη 46), και Dansk Jurist- og Økonomforbund (C-546/11, EU:C:2013:603, σκέψη 41).

19 — Αποφάσεις HK Danmark (C-476/11, EU:C:2013:590, σκέψη 47), και Dansk Jurist- og Økonomforbund (C-546/11, EU:C:2013:603, σκέψη 42).

20 — Αποφάσεις HK Danmark (C-476/11, EU:C:2013:590, σκέψη 48), και Dansk Jurist- og Økonomforbund (C-546/11, EU:C:2013:603, σκέψη 43).

21 — Απόφαση HK Danmark (C-476/11, EU:C:2013:590, σκέψη 52).

43. Πράγματι, πρόκειται για εθνική ρύθμιση που εφαρμόζεται σε επαγγελματικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως και η οποία έχει ως αντικείμενο τον καθορισμό ενιαίας ηλικίας για την ένταξη σε συνταξιοδοτικό σύστημα δημοσίων υπαλλήλων καθώς και ενιαίας ηλικίας για τη χορήγηση συνταξιοδοτικών παροχών.

44. Μολονότι η οδηγία 2000/78 δεν περιέχει ορισμό των «επαγγελματικών συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως», ωστόσο, ένας ορισμός της έννοιας αυτής απαντάται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, της οδηγίας 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης[22]. Προκύπτει από τη διάταξη αυτή ότι τα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφαλίσεως είναι «συστήματα που δεν διέπονται από την οδηγία 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978 περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως [[23]], και που έχουν ως αντικείμενο τη χορήγηση στους εργαζόμενους, μισθωτούς ή αυτοαπασχολούμενους, στα πλαίσια επιχείρησης ή ομάδας επιχειρήσεων, οικονομικού κλάδου ή επαγγελματικού ή διεπαγγελματικού τομέα, παροχών που προορίζονται να συμπληρώσουν ή να υποκαταστήσουν τις παροχές των εκ του νόμου συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, ανεξαρτήτως του αν η υπαγωγή στα συστήματα αυτά είναι υποχρεωτική».

45. Όμως, όπως ορθώς επισημαίνει η Αυστριακή Κυβέρνηση, το συνταξιοδοτικό καθεστώς των δημοσίων υπαλλήλων είναι καθεστώς που χορηγεί στους εργαζόμενους ενός επαγγελματικού τομέα παροχές που προορίζονται να υποκαταστήσουν τις παροχές του γενικού συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, της οδηγίας 2006/54. Υπό την έννοια αυτή, οι ομοσπονδιακοί υπάλληλοι εξαιρούνται, σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, σημείο 3, στοιχείο a, του ASVG, από το καθεστώς κοινωνικής ασφαλίσεως που έχει θεσπιστεί από τον ASVG λόγω της απασχολήσεώς τους στην υπηρεσία του Ομοσπονδιακού Δημοσίου διότι η εργασιακή τους σχέση τους παρέχει δικαίωμα σε συνταξιοδοτικές παροχές ισοδύναμες προς αυτές που προβλέπει το γενικό καθεστώς κοινωνικής ασφαλίσεως.

46. Επιβάλλεται, εξάλλου, να αναφερθεί το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 2006/54, που κωδικοποιεί τη νομολογία του Δικαστηρίου[24] εξομοιώνοντας με επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφαλίσεως τα «συνταξιοδοτικά συστήματα για συγκεκριμένη κατηγορία εργαζομένων, όπως οι δημόσιοι υπάλληλοι, αν οι παροχές που προβλέπονται από το σύστημα καταβάλλονται λόγω της εργασιακής σχέσης με τον δημόσιο εργοδότη», το γεγονός δε ότι ένα τέτοιο σύστημα αποτελεί μέρος ενός γενικού εκ του νόμου συστήματος είναι, από τη σκοπιά αυτή, αδιάφορο.

47. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, κατ' αναλογία, το επίδικο συνταξιοδοτικό καθεστώς των δημοσίων υπαλλήλων πρέπει, επομένως, να εξομοιωθεί με ένα επαγγελματικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως κατά την έννοια της οδηγίας 2000/78.

48. Κατά συνέπεια, η Αυστριακή Κυβέρνηση ορθώς εφαρμόζει, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2000/78, εθνική κανονιστική ρύθμιση με σκοπό να διατηρήσει, στο πλαίσιο του συστήματος αυτού, ενιαία ηλικία για την ένταξη στο εν λόγω σύστημα και ενιαία ηλικία για τη χορήγηση συνταξιοδοτικών παροχών στο πλαίσιο του τελευταίου.

22 — ΕΕ L 204, σ. 23.

23 — ΕΕ ειδ.έκδ. 05/003, σ. 160.

24 — Βλ, μεταξύ άλλων, αποφάσεις Beune (C-7/93, EU:C:1994:350), και Griesmar (C-366/99, EU:C:2001:648).

IV – **Πρόταση**

49. Βάσει των προηγουμένων σκέψεων προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο ερώτημα που υποβλήθηκε από το Verwaltungsgerichtshof ως εξής: Τα άρθρα 2, παράγραφοι 1 και 2, στοιχείο α′, καθώς και 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία, έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση, όπως η επίδικη στη διαφορά της κύριας δίκης, η οποία αποκλείει την αναγνώριση των περιόδων μαθητείας και εργασίας που διένυσε δημόσιος υπάλληλος πριν τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας του για την παροχή συνταξιοδοτικού δικαιώματος και τον υπολογισμό του ποσού της συντάξεώς του, στον βαθμό που η ρύθμιση αυτή επιδιώκει να διασφαλίσει τον καθορισμό, στο πλαίσιο συνταξιοδοτικού συστήματος δημοσίων υπαλλήλων, ενιαίας ηλικίας για την ένταξη στο σύστημα αυτό, καθώς και ενιαίας ηλικίας για τη δυνατότητα χορηγήσεως συνταξιοδοτικών παροχών βάσει του εν λόγω συστήματος.